

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 142/2025
26.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Иване Рађеновић, чланова већа, у правној ствари првотужиоца ITM HOLDING INC 10 Street Room 2710 New York 1006, United State of America, друготужиоца GNV DOO CELJE из Цеља, Словенија и трећетужиоца ETN DOO CELJE, чији је заједнички пуномоћник Нинослав Илић, адвокат из ..., против туженог Друштво са ограниченом одговорношћу АНДАМА ПИРОТ у стечају, чији је заступник Зоран Мартиновић, стечајни управник, ради дуга, вредност предмета спора 266.951.007,77 динара, одлучујући о ревизији првотужиоца и друготужиоца, изјављеним против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6073/23 од 26.09.2024. године, у седници већа одржаној дана 26.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ ревизија првотужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6073/23 од 26.09.2024. године у делу којим је потврђена пресуда Привредног суда у Нишу П 357/2023 од 14.09.2023. године у ставу два и три изреке.

II ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија првотужиоца и **УКИДА** се пресуда Привредног апелационог суда Пж 6073/23 од 26.09.2024. године у делу става један у коме је потврђена пресуда Привредног суда у Нишу П 357/2023 од 14.09.2023. године у ставу четири и делу ставу девет изреке пресуде, у односу на првотужиоца и пресуда Привредног суда у Нишу П 357/2023 од 14.09.2023. године у ставу четири и у делу ставу девет у односу на првотужиоца, па се предмет у овом делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

III ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија друготужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6073/23 од 26.09.2024. године у ставу два изреке.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Нишу П 357/2023 од 14.09.2023. године, у ставу првом изреке, констатовано је да је тужба првотужиоца ITM HOLDING INC New York са главним и евентуалним тужбеним захтевом на име невраћених позајмица повучена. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев првотужиоца да се утврди да

првотужилац има право својине на дробиличном постројењу произвођача МЕСО MINERAL са пратећом опремом ближе описаном у специфицираној исправи именованој као процена вредности удела од 100% предузећа АНДАМА сачињена од стране вештака – процењивача Ниш Инвест ДОО од 22.05.2022. године као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев првотужиоца да се утврди да првотужилац има излучно право на предметном дробиличном постројењу са пратећом опремом. Ставом четвртим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев првотужиоца да се утврди да првотужилац има право потраживања у стечајном поступку над туженим пред Привредним судом у Нишу у предмету Ст 19/22 у висини од 258.629.647,49 динара на име доспелог дуга неплаћене купопродајне цене за купљено дробилично постројења са пратећом опремом произвођача МЕСО MINERAL са ближе описаним – специфицираним у исправи именованој као процена вредности удела од 100% предузећа АНДАМА сачињено од стране вештака - процењивача Ниш Инвест ДОО од 22.05.2020. године као неоснован. Ставом петим изреке, констатовано је да је тужба друготужиоца GNV DOO CELJE повучена за износ од 20.192.860,76 динара. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев друготужиоца којим је тражио да се тужени обавезе на плаћање свеукупног дуга по свим основама у износу од 36.132.350,00 динара са законском затезном каматом од 12.11.2020. године као неоснован. Ставом седмим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев друготужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му плати на име дуга за продате покретне ствари и то багер гусиничар са предњом лопатом JBC модел ЈС 330 износ од 3.057.327,00 динара, за багер гусеничар Nem Holdin Kobalko са предњом лопатом JBC модел Е 265 износ од 3.445.372,35 динара са утоваривачем са предњом лопатом Leibherr износ од 2.264.763,75 динара, за дампер марке BELL модел В30 износ од 6.253.056,84 динара, за камион за превоз робе марке IVECO модел 32С11 износ од 273.983,54 динара, за комби са кипер сандуком марке IVECO модел 350Е35Х износ од 2.457.620,55 динара са законском затезном каматом од 12.11.2020. године као неоснован. Ставом осмим изреке, утврђено је да је тужба трећетужиоца ETN DOO CELJE у овој правној ствари повучена. Ставом деветим изреке, констатовано је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 6073/23 од 26.09.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужилаца као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Нишу П 357/2023 од 14.09.2023. године у ставовима другом, трећем, четвртм и деветом изреке. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Привредног суда у Нишу П 357/2023 од 14.09.2023. године у ставовима шестом и седмом изреке и одбачена је тужба у делу у којем друготужилац тражи да се тужени обавезе на плаћање свеукупног дуга друготужиоца по свим основама у износу од 36.132.359,00 динара и одбачена је тужба у делу којим је друготужилац тражио да се обавезе тужени да му плати специфициране износе на име продатих покретних ствари.

Против правноснажне другостепене пресуде првотужилац и друготужилац су уложили благовремену и дозвољену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у границама ревизијских разлога применом члана 408. ЗПП и установио да је ревизија првотужиоца делимично основана, а ревизија друготужиоца неоснована.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су учињене битне повреде одредаба парничног поступка приликом доношења одлука у делу у коме је потврђена првостепена одлука у коме је одбијен тужбени захтев за утврђивање права својина и признавање излучног права.

Из утврђеног чињеничног стања до закључења главне расправе пред првостепеним судом, произлази да је уговор о купопродаји за опрему и комплетна постројења од 12.04.2011. године закључен између првотужиоца продавца и правног претходника туженог као купца. Предмет уговора је дробилично постројење са свом пратећом опремом за производњу камена у каменолому првотужиоца „Корито“ за уговорену цену од 1.740.000 евра. Анексом од 06.09.2011. године допуњен је предметни уговор па је предвиђено да купац, правни претходник туженог, стиче право својине на дробиличним постројењима са одложним условом и то након исплате купопродајне цене. Како тужени није испунио обавезу исплате купопродајне цене, уговорне стране су закључиле споразум о раскиду предметног уговора о купопродаји за опрему и комплетно постојење, дана 01.06.2012. године. Првотужилац и правни претходник туженог закључили су и уговор о признању обавезе, дуга од 24.04.2018. године, којим правни претходник туженог признаје повериоцу, првотужиоцу право својине на дробиличном постројењу Meteso Minerals са пратећом опремом на експлоатационом пољу корито село Било, општина Димитровград и то све док се повериоцу од стране дужника не исплати купопродајна цена од 1.740.000 евра.

Решењем Привредног суда у Нишу Ст 19/2022 од 15.12.2022. године над правним претходником туженог отворен је стечајни поступак. Закључком о утврђеним потраживањима Ст 19/2022 од 09.05.2023. године првотужиоцу је признато потраживање у укупном износу од 4.375.732,84 динара. Првотужилац је поднео захтев за излучење дробиличног постројења, као и пријаву потраживања за износ од 258.629.647,40 динара на основу дуга за неплаћено дробилично постројење са датумом доспећа од 24.04.2020. године, које је тужени примио 20.02.2023. године. Закључком од 09.05.2023. године оспорено је потраживање повериоца првотужиоца у пријављеном потраживању, на име главног дуга и затезне камате за неплаћено предметно дробилично постројење. Из образложења закључка произлази да је уговор о купопродаји дробиличног постројења споразумно раскинут дана 01.06.2012. године, да је анексом основног уговора предвиђено да наведено постројење остаје у власништву продавца све до исплате купопродајне цене, а коју купац није исплатио, као и да продавац може безусловно одузети купцу предмет уговора у случају да купац не изврши своју обавезу плаћања. Ставом другим предметног закључка, поверилац чије је потраживање оспорено упућен је да покрене парнични поступак за утврђивање потраживања у року од 15 дана од дана пријема закључка под претњом преклузије.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да је правни претходник туженог све време био у државини дробиличног постројења, али да ни у једном тренутку није стекао право својине над истим, јер није исплатио купопродајну цену сходно члану 34. став 3. Закона о основама својинскоправних односа. Првостепени суд је утврдио да је правни претходник туженог располагао предметним дробиличним постројењем пре отварања стечајног поступка, тако што је

исто отуђено и пренето у власништво АД „Друмови Пирот“. Полазећи од одредбе члана 204. Закона о парничном поступку, првостепени суд закључује да је дошло до промене стварне легитимације на страни туженог, јер исти није држалац дробиличног постројења, односно исто није у стечајној маси туженог, па је одбио тужбени захтев за утврђивање права својине, налазећи да тужени није пасивно легитимисан. Како предметно постројење није ушло у стечајну масу стечајног дужника, првостепени суд налази да тужилац нема статус излучног повериоца, нити право да тражи да се ствар излучи из стечајне масе.

Одлучујући о евентуалном тужбеном захтеву, а полазећи од садржине закључка Ст 19/2023 од 09.05.2023. године, првостепени суд је става да је првотужилац био поучен од стране стечајног судије у складу са Законом о стечају на који начин може да утврди постојање оспореног потраживања у стечајном поступку, па налази да није надлежан да утврђује постојање наведеног потраживања у конкретном поступку, те је из тог разлога одбио евентуални тужбени захтев првотужиоца.

Првостепени суд је констатовао повлачење тужбе од стране друготужиоца за износ од 20.192.860,76 динара због признања потраживања у стечајном поступку. Имајући у виду да се друготужилац није изјасио у погледу преосталог дела тужбеног захтева као ни у преосталом делу евентуалног тужбеног захтева суд је одбио тужбени захтев у овим деловима при чему је имао у виду и одредбу члана 92. Закона о стечају, да је након наставка поступка друготужилац био у обавези да преиначи тужбу постављањем деклараторног уместо кондемпнаторног тужбеног захтева што је друготужилац пропустио да уради. Како је трећетужилац повукао тужбу у целисти, првостепени суд је констатовао повлачење тужбе од стране трећетужиоца.

Другостепени суд прихвата у потпуности разлоге које је дао првостепени суд.

Ценећи наводе првотужиоца као ревидента у погледу примарног тужбеног захтева, ревизијски суд налази да се исти не могу прихватити као основани.

Између првотужиоца као продавца и правног претходника туженог као купца закључен је уговор о продаји предметног дробиличног постројења са пратећом опремом по цени од 1.740.000 евра. Према члану 34. Закона о основама својинскоправних односа, на основу правног посла право својине на покретним стварима стиче се и предајом те ствари у државину стицаоца. Могућност задржавања права својине и поред предаје ствари купцу предвиђена је одредбом члана 540 Закона о облигационим односима. Према истој, продавац одређене покретне ствари може посебном одредбом уговора задржати право својине и после предаје ствари купцу, све док купац не исплати цену у потпуности, као што је у конкретном случају регулисано уговором и анексом. Следи да је правилан закључак нижестепених судова да је правни претходник туженог све време био у државини предметног дробиличног постројења, али да ни у једном тренутку није стекао право својине над истим, јер није исплатио купопродајну цену.

Међутим, код битних чињеница, да је предметни уговор раскинут, да је пре преиначења тужбе, правни претходник туженог располагао дробиличним постројењем тако што је пре отварања стечајног поступка исто отуђио АД „Друмови Пирот“ и да

исто више није у државини туженог, правилан је закључак нижестепених судова да тужени није пасивно легитимисан за утврђење права својине и да се нису стекли законски услови за признање излучног права као ни за излучење одређеног предмета из стечајне масе, јер се исти не налази у стечајној маси туженог. Располагање правног претходника туженог, за које не произлази да је постојало овлашћење тужиоца има за последицу немогућност остварења излучног права у односу на предмет излучења у стечајном поступку, јер је отуђење извршено.

С друге стране одредбом члана 102. став 2. Закона о стечају, регулисане су последице неовлашћеног располагања предметом излучења од стране стечајног дужника пре отварања стечајног поступка, у ком случају поверилац може да има само облигационо правни захтев према стечајном дужнику.

На основу горе наведеног одлучено је као у изреци пресуде у ставу један применом члана 414. ЗПП.

Првотужилац је поставио и евентуални тужбени захтев за утврђивање потраживања у висини од 258.629.647,49 динара на име доспелог дуга неплаћене купопродајне цене за купљено дробилично постројење са пратећом опремом. Првотужилац је поднео захтев за излучење, као и пријаву потраживања која је за примљена у Привредном суду у Нишу 20.02.2023. године, наводећи да у случају да се не прихвати излучни захтев подноси пријаву необезбеђеног новчаног потраживања у износу од 258.629.647,49 динара на основу дуга за неплаћено дробилично постројење са пратећом опремом са датумом доспећа од 24.04.2020. године. Закључком Привредног суда у Нишу Ст 19/2022 од 09.05.2023. године оспорено је потраживање првотужиоца у наведеном износу и истим су упућени повериоци, међу којима и првотужилац да покрену парнични поступак за утврђивање потраживања у року од 15 дана од дана пријема наведеног закључка под претњом преклузије. Констатовано је да поверилац који је упућен на парницу је дужан да о покретању или наставку исте обавести стечајног судију у року од 15 дана од дана покретања или наставка поступка. У супротном, одговоран је за трошкове и штету проузроковану пропуштањем.

По достављању предметног закључка првотужиоцу, поднет је предлог за наставак поступка од стране пуномоћника тужиоца и уместо обавезујућег, постављен је утврђујући евентуални тужбени захтев за потраживање првотужиоца у висини од 258.629.647,40 динара на име доспелог дуга неплаћене купопродајне цене за купљено дробилично постројење, а поступак је настављен решењем првостепеног суда од 01.06.2023. године. У датој процесној ситуацији, неосновано је истицање нижестепених судова, да парнични суд није надлежан да утврђује постојање наведеног потраживања у конкретном поступку, указујући да је првотужилац био поучен од стране стечајног судије у складу са Законом о стечају на који начин може да утврди постојање истакнутог потраживања у стечајном поступку. Напротив када је већ у току парнице постављен евентуални тужбени захтев за исплату износа од 258.629.647,40 динара које потраживање је оспорено у стечајном поступку, нема места покретању нове парнице, већ се о оспореном сада утврђујућем захтеву расправља по настављеном поступку, те је првостепени суд био дужан да расправи основ и висину постављеног тужбеног захтева, под условом да је благовремено поднет предлог за наставак поступка, што је првостепени суд пропустио да цени због погрешне примене материјалног права.

Сходно томе, нижестепене одлуке су укинуте у овом делу и применом члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде у ставу два.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду горе наведено и донети нову одлуку о основаности евентуалног тужбеног захтева.

Правилно је другостепени суд у делу примарног тужбеног захтева друготужиоца за износ од 15.939.498,26 динара и евентуалног тужбеног захтева друготужиоца одлучио као у изреци пресуде у ставу другом, применом члана 92. Закона о стечају.

Првостепени суд је констатовао повлачење тужбе друготужиоца за износ од 20.192.860,76 динара, а чињеница да је суд одлучујући о примарном тужбеном захтеву поново обухватио и износ за који је друготужилац повукао тужбу, не утиче на правилност одлуке другостепеног суда у овом делу, будући да је одлучено више од оног што је тражено, а што има за последицу укидање првостепене пресуде без враћања на поновно суђење.

Сходно томе одлучено је као у изреци пресуде у ставу три изреке применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**